

איך תדעו מה המעמד שלכם - עובד או עצמאי?

מבחן היותו של אדם "עובד" או "קבלן עצמאי" (פרילנסר) -

המבחן אינו נקבע על פי התיאור שהוסכם על ידי הצדדים, אלא על פי נסיבות המקרה. כל מקרה נבחן לגופו.

אין הגדרה אחת שלפיה אנחנו יכולים לקבוע את סוג היחסים בין הצדדים, אך אנחנו נעזרים בשיקולים ששוקל בית הדין לעבודה, כשהוא בוחן מערכת יחסים בין מעסיק למועסק.

בתי הדין בוחנים מערכות יחסים על פי מבחן שנקרא "המבחן המעורב", והוא כולל כמה מרכיבים:

1. מבחן "ההשתלבות במפעל" - זהו המרכיב העיקרי.
2. מבחן כלי העזר לביצוע העבודה.
3. מבחן הקשר האישי.
4. ניכוי מס הכנסה במקור ותשלומים לתנאים סוציאליים.

1. "מבחן" ההשתלבות בפועל" -

כאמור, זהו המבחן העיקרי, ויש לבדוק כאן שני צדדים:

א. צד אחד שיש לבדוק הוא עד כמה העבודה שמבצע המועסק היא חלק מהפעילות הרגילה של מקום העבודה.

כלומר, יש לבדוק עד כמה הרחקת המועסק תפגע בפעילות הרגילה והשוטפת של המקום.

ב. צד שני שיש לבדוק היא האם המועסק הוא בעל עסק עצמאי. שאלה זו היא מורכבת ויש לבחון במסגרתה את כל הנסיבות,

כמו למשל: האם המועסק משקיע בעסק שלו, האם יש סיכוי רווח והפסד, האם יש אפשרות להרחבת היקף הפעילות של המועסק

מחוץ למסגרת של המעסיק, מהי מידת הפיקוח והשליטה של המעסיק על המועסק, ומהי מסגרת העבודה - האן יש ימים ושעות קבועים וכמה?

2. מבחן כלי העזר לביצוע העבודה -

מבחן זה ומשקלו על ההחלטה אם מדובר ביחסי עובד-מעביד תלויה בטיב הכלי, בשווי הכספי שלו ובמשקל שנועד לו ביחסים בין המעסיק למועסק.

יש לבחון האם הכלי הוא עיקר או טפל לביצוע העבודה, או שעבודתו של האדם היא העיקרית והכלי משמש רק לעזר.

3. מבחן הקשר האישי:

גם כאן יש שני צדדים:

א. הצד האחד הוא מבחן שתוצאותיו פועלות בכיוון אחד, ואסביר: בהיעדר קשר אישי, נשלול קיומם של יחסי עובד-מעביד,

אולם עצם קיומו של קשר אישי לא יוביל בהכרח למסקנה שקיימים יחסי עובד-מעביד.

ב. הזכות להעביר את ביצוע העבודה לאדם אחר ולא לבצע אותה באופן אישי, וגם החובה לדאוג ל"מחליף" לביצועה של העבודה,

שניהם מצביעים על כך שלא קיימים יחסי עובד-מעביד.

4. ניכוי מס הכנסה במקור ותשלומים לתנאים סוציאליים -

ניכוי מס הכנסה במקור לאדם, תשלומים למס הכנסה, מע"מ וביטוח לאומי בעצמאי, יכולים להוות משקל לטובת היות המועסק עצמאי,

אבל יש להדגיש שאין בכך כדי לקבוע או לשלול בצורה חד משמעית את מעמדו.

כמו כן, הבסיס לחישוב שכר העבודה (יחידת זמן, יחידת תוצרת, אחוזים מרווחים או מחלק אחר),

וגם הדרך לתשלום שכר העבודה (תלוש משכורת או כנגד חשבונית מס,

שני אלה לא קובעים בשאלת קיומם של יחסי עובד-מעביד.